

Pályázatok

A makói orth. hitközség metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívánatik, hogy שׁוֹב מומחה לרביים. ת"ח יר"ש ופרקן נאד, מודל ומנקר és kellemes בעל תפלה ובעל קורא legyen. Három elismert orth. rabbittól קבלה-val rendelkező, 40 éven aluli pályázók, magyar állampolgárok, küldjék be pályázataikat okmánymásolataikkal (melyeket nem küldünk vissza), családi állapotuk és eddigi működésük megjelölésével. Fizetés megegyezés szerint, szép lakás, fél ש"ח"ט"ה és a szokásos mellékjövödelmek. Csak meghívottak jöhetnek próbaelőadásra s csakis a megválasztottnak lesz az utiköltésége megtérítve.

Páskesz Tóbiás hitk. elnök.

A n. é. fogyasztó közönség szíves tudomására hozom, hogy **Felhívás! cukrászdámat megnyitottam,** ahol személyes vezetéssel a nálam rég megszokott előzékeny és figyelmes kiszolgálásban részesítem kedves vendégeimet. — Lakodalmi és egyéb alkalmi rendelést a legjutányosabban vállalom. **Dancziger József cukrász** Rombach-u. 13. Tel.: J. 423-14.

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
Most
Budapest, Dob-utca 27.
(Skrek-ház) Lift

NYILATKOZAT

Tekintetes Főszerkesztő Ur!
Mínthogy több helyről kérdést intéztek hozzám aziránt, vajjon igaz-e, hogy „Miksa“ keresztnévem „Barná“-ra történt átváltoztatása kitéréssel kapcsolatosan történt-e, kénytelen vagyok tekintetességedet arra kérni, szíveskedjék nb. lapjában soraimnak helyet adni, hogy ezt a félreértést így tisztázhassam. Egyszerűen az történt, hogy évekkel ezelőtt hivatalos uton anyakönyvi kiigazítás folytán helyesbítetett a keresztnévem, azonban ettől függetlenül továbbra is hithű, orthodox zsidó maradtam, aki két orth. körzeti imaháznak is vagyok s voltam előljárásági tagja, az egyiknek elnöke, illetve alelnöke.

Dr. Rosenberg Barna ügyvéd, (Andrássy ut 54.)

Apró hirdetések

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Jelíges levelek válaszbélyeggel küldendők.

Családi hír négy sorig P 4.—, azonfelül soronkint 1.— P. Minden hirdetés clöre fizetendő (postabélyegben is küldhető).

H á z a s s á g

Huszonhárom év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cégneküli levelezés.

Kizárólag előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít, Meisels héber könyvkereskedés és tálliszszövőde. A Rombach uccai templommal szemben. — Bármily könyv megvásárlásáért, levelezőlap hívásra házhoz megyek.

Löwinger Sámuel, Kaba. Házasságközvetítő. Eredmény biztos. Válaszbélyeg mellékelendő.

K ü l ö n f é l e

Utazók figyelmébe! Békésabán újból megnyílt a Holländer-féle orth. kóser étkezdé, ahol teljesen komplett ebéd bőséges ételekkel, kenyérral együtt P 1.40. Cím: Holländer Izidor, Békés-csaba, Tátra u. 13. (Saját ház. A Nádor-és Fiume-szállóktól 5 percnnyire.)

Jó parnószó! 30 éve Budapesten fennálló egyleti imaház betegeskedés miatt mielőbb átadandó. Rabbí ajánlatok „6000“ jelígre kéretnek.

Jobb főző szakácsnő orthodox házba felvétetik. Knöpfler, Garai ucca 48.

Intelligens sokoldalú nő, ki jól varr, ajánkozik orth. háztartásba, háziasszony mellé, vagy hasonló bizalmi állásba, esetleg intézetbe. Megkeresést „Abszolút megbízható 36“ jelígen a kiadó továbbít.

Ügyes leány, elsőrendű erő, ajánkozik háztartásba és üzletbe. Esetleg külön üzlet vezetésére is vállalkozik, jobb orth. helyre. Cím: Oppmann, Kisdíófa u 9.

Egyedüli szombattartó dobozgyár
(Saját nyomda) **ROTTENBERG A.**
Nefelejts-utca 59. Telefon 380-83.

KATZ JÓZSEF Budapest, VI. Király-u. 38.
angol és francia női szabó.
Szezonnyitó olcsó árak!
Izléses munka! Sikkes szabás!
Szombattartó cég kéri a szombattartó hölgyközönség szíves pártfogását.
Tanuló lányok felvételnek.

Szorgalmas, mindenben megbízható, komolyabb leány vagyok. Ajánkozom idősebb 2 tagu családdhoz, értem az orth. kóser háztartás vezetését, jól főzök. 1—2 kisebb gyermekhez is megyek. Schön P., Lónyay ucca 52. I. 11.

Érettségizett tanárno korrepetálást vállal. „Szerény“ jelígre.

Utazók figyelmébe! Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy orth. kóser étkezdémet megnyitottam. Megbízható szolid árak. Pontos kiszolgálás. Özv. Szabó Ábrahámné, Miskolc, Zsolcai kapu 14.

Nevelőnek ajánlozik érettségizett fiatalember elemi, gimnázium és Talmudtanítással. Jelíge: „Vallásos házhoz“.

Vallásos böcher elmenne alef-bész, chümis-rasi, gemóre házitánitónak. „Teljes ellátásért“ jelígre.

Pékség olesón kiadó. Érdeklődni: Margitai Jenőné, Tetétlen, Hajdu m.

Perfekt férfi- és női konfekció-szabónő nagyobb üzembem állást keres. „Szerény igényű“ jelíge.

Házikisasszony, fehérművarrással, fél-napi elfoglaltsággal, csekély fizetéssel állást keres. „Szorgalmas“ jelígre.

Engel orth. kóser étkezdéje, Miskolc. Arany J. u. 11. Menü-rendszer. Utazóknak nagy árengedmény. Lakodalmakat olesón vállalom.

Működő sakter, 50 éven aluli, gyermekeketlen, megélhetése feljavítása céljából állást keres. Jó báál tefilló, szép csengő bariton hanggal, jó báál kajré és menaker. Ajánlatokat „Sajchet mämche“ jelígre kér.

Vallásos orth. leány, háztartásban vagy gyermekekhez elmenne. „Varrásban jártas“ jelígre.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ.

JAKAB M. H. KÖNYVNYOMDA
Budapest, II. Iskola ucca 26.

Budapest, 1931. október 16.
5692. Chesvon 5.

40 fillér

VII. évfolyam 39. sz.

אללגעמיינע יידישע צייטונג

ד'ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. SZ.
Telefon: J. 425—90. Csekkszám: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Hatvan esztendő

Jövő csütörtökön, október 22-én lesz hatvan éve annak, hogy a magyar orthodoxia önállóan megszervekedett. Az 1869. évben megalkotott kongresszusi szabályzat alapján alkotott szervezetet ugyanis a vallásos zsidóság akkori vezetői: kiváló gaonok és buzgó világi emberek nem találták alkalmasnak a hagyományos, hamisítatlan vallásosság megerősítésére és feltették a Sülchon Örűchben lerögzített vállaltörvények megtartási lehetőségét. Ezért megkezdték a harcot, hogy a vallásos zsidó réteg önállóan szervezkedjék, hogy a zsidóság intézményei biztosíttassanak esetleges avatatlan oldalról jövő önkényes változtatások elől. A küzdelem igen nehéznek, sőt kilátástalannak látszott, de megvalósult a szent íge: „Éle vorechev vele vaszűsim... azok hadiszekerekkel, emezek lovakon vonulnak föl, de mi I'ten nevével hangoztatjuk.“ A neológianak ekkor már országos híri nagyjai voltak, orvosok, ügyvédek, írók, közgazdasági kapacitások. E hadiszekerekkel szemben felvenni a harcot igen népszerűtlen vállalkozás volt. Akkoriban liberális frázisokon lovagoltak országszerte s a neológok azt hitték, hogy megszűnik az antiszemitizmus, ha a zsidók felhagynak orthodox életmódjukkal, a melyet egyesek nevétségnek igyekeztek feltüntetni.

A tekintélyes hadiszekerei s a szolásmódok lovai ellen a mi gaonjaink az Örökkévaló nevében, az Ő segítségével bizva felvették a küzdelmet.

1869. június 4-én nyert szentesítést a neológ (kongresszusi) statútum s 1871. október 22-én engedélyt nyertek az orthodoxok a kilépésre és az önálló szervezkedésre. Helyesebben: ezen a napon szank-

cionálta a király az orthodoxia különválását. (Három héttel később, 1871. nov. 15-én jelent meg az erre vonatkozó miniszteri rendelet, melyet lapunk más helyén közlünk) Ezt a két évet teljesen a szent háboru töltötte ki s a jóságos gondviselés akaratából gaonjaink győztek.

Hatvan év távlatából nézve ezt a küzdelmet, hálás hódolattal kell gondolnunk a szent ügy előharcsaira. Meg kell állapítanunk, hogy a külön szervezet az orthodox vallásosságunk védelmének gátjává lett a vállaltalanság tobzódó hullámaival szemben. Ha — a tagok magánéletében — nem minden orthodox hitközségben a Sülchon Örűch dominál teljesen, mégis elégtétellel megállapítható, hogy tekintélyes számban jesivában neveltetik a gyermekeiket a hívők, az intézmények teljesen kifogástalanok s a rabbikar feladata magaslatán áll. Az évforduló alkalma azonban időszerűséget ad a

Zsidó Ujság által többször hangoztatott kérdéssel való foglalkozásnak:

orthodox hitközségben passzív választójoggal ne bírjon oly egyén, aki magánéletében a vallás szabványaival szembe helyezkedik.

Az orthodox országos szervezeti statútumok ezen ponttal módosításra, illetve kiegészítésre szorulnak.

Meg vagyunk győződve, hogy a vallási helyzet általában sokkal kedvezőbb volna. A mai orthodox nemzedéknek nem is lehet más feladata, mint, hogy az elődök szellemében haladjon. „Táchász avajszechó jhjú vonechó — atyáitok helyébe lépjenek gyermekeid.“ A mit az apák építettek, azt erősítsék az unokák. Az eddig bevált külön orthodox szervezetet igyekezzünk belső vallási tartalommal megtölteni. Erre kötelez bennünket a 60 éves évfordulóról való megemlékezés.

A „türelmi patens“

Bécsben e héten érdekes emlékünepély folyt le. A nem-katholikus felekezetek ünnepélyesen megülték 150 éves évfordulóját annak a napnak, a mikor II. József császár kiadta a türelmi patentet, azaz azt a rendeletet, amely polgári jogokat adott annak az egyénnek is, a ki nem az akkori állam-vallás követője volt. Ez a forradalmi rendezkedés vetett véget tulajdonképen a középkori elnyomásnak. Az ünnepélyen a bécsi izraelita hitközség is részt vett. Joggal. A türelmi rendelet a zsidó sötét gettókba is besugározta a szabadság s az emberi lételem egy sugarát. A zsidó megélhetés előtt több lehetőség nyílt meg: az eddigi házalók, ipari s kereskedelmi pályára léphettek, megszűnt a szegénytelen „Familianten“-

rendszer, a mely a zsidó házasságkötésre a numerus clausust behozta. A zsidóság egy rétegére a hirtelen támadt világosság vakítólag hatott, a hagyományokat mellőzték, a berlini zsidó aufklárista mozgalom elterjedt, de a nagy császár patense nagyjában megjavította a zsidók helyzetét. A magyar hitközségek tulajdonom része 1781 óta kezdett fejlődni. Pár év múlva a Chaszam Szajfer már Nagymartonban van, onnan nemsokára Pozsonyba kerül, a hol megalakítja az orthodox zsidóság szellemi életének hatalmas gócpontját.

150 év mult el II. József patense óta. Mintha a jelen idők szelleme a patens-sel összehasonlítva nem is jelentene előrehaladást és fejlődést. Sőt!

Két rabbi pápai kitüntetés

Rómából jelentik: A pápa a napokban két tuniszi rabbit a IX. Pius rend I. osztályú csillagával tüntetett ki. A rabbi: Tunisz nagyrabbiája Joussef Guez és a livornói község rabbiája Tuniszban Jacob Boccara. A két rabbi a Karthagóban rendezett nagy eucharisztikus kongresszus alkalmából, amelyen a világ katolicizmusának reprezentánsai ezrek menő számban vettek részt, felhívták Tunisz zsidóságát, hogy a kongresszus résztvevőivel szemben tanúsítsák a legmesszebbmenő előzékenységet.

A kitüntetések Karthago hercegérseke adta át nagy ünnepségek közepette a két rabbinak. Az átadási ünnepségek alkalmával megjelentek az egyházkerület összes papi és világi méltóságai. A hercegérsek lendületes beszédet intézett a rabbihoz, akiket a türelmesség és testvériség példaképeként állított a pápság elé.

Jousef Guez rabbi megköszönte a magas kitüntetést és kijelentette, hogy amikor azt hódolattal elfogadja, akkor ebben a zsidó vallás megtestesítését látja, mely vallás mindig a felekezeti türelmesség hirdetője volt.

Vigyázzunk a borhechserekkel

(Levél a szerkesztőhöz)

Hiába akarják egyesek lekicsinyleni nálunk az újjászervezett „Machziké Hadosz” jelentőségét, nincs igazuk. Olyan emberek azok, a kik elvből mindent leszólnak, a kiknek egyetlen álláspontjuk ez: „sév veál táásze ódif” azaz a legjobb semmit sem csinálni. Pedig ez nem a legjobb, hanem a legkényelmesebb. A Machziké Hadosz-ra igenis nagy feladatok várnak az orthodox vallási élet megerősítése tekintetében. A sok feladat közül ez alkalommal egyet akarok felemlíteni. A borokra adott hechserekről van szó. Ezekkel igen nagy visszaélés folyik. Nem elég, hogy olyan egyének kapnak hechsert, a kik tulteszik magukat a zsidó vallás törvényein, de egyesek áruba bocsátják a hechsereket s rossz rágondolni, hova kerül egy ilyen hechsér, a mely tanúságot tesz

arról, hogy tulajdonosa megbízható az általa forgalomba hozott bor tekintetében. A hechsert kiadó rabbi urak nem is sejtik, milyen utat tesz meg egy ilyen, általuk kiállított bizonylat. Ha a Machziké Hadosz érintkezésbe lépne a rabbi urakkal, akkor a visszaéléseknek gátat lehetne vetni és sokakat vissza lehetne tartani a jájín neszech tilalmától.

Esetleg be lehetne hozni azt, hogy a hechserberben legyen az illető pontos polgári neve és az azonoság valamivel igazolandó lenne. Még ilyen rendőri jellegű intézkedéstől sem szabad visszariadni a szent cél érdekében. Bizton hiszem, hogy a Machziké Hadosz rendet teremthet e téren.

Sch. S. (Büdszentmihály)

A Szentföld befogadóképessége

Varsóból jelentik: A Palesztinába detasált lengyel kereskedelmi attasé, dr. Bernhard Hausner, egykori zsidó szemképviselő a napokban a nemzeti kisebbségek problémáinak kutatására alakult intézet egyik ülésén exponézt tartott a palesztinai bevándorlási lehetőségekről.

— Palesztina. — mondotta Hausner — a föld olyan pontján fekszik, ahol az ókorban nagy népek érdekei kereszteződtek. Az egyiptomiak, perzsák és görögök érdekeiket vélték itt megtalálni és a zsidók soha az országgal való kapcsolataikat meg nem szüntették. Palesztina nem sokkal kisebb Belgiumnál és mindössze 852.000 lakosa van, míg Belgium 8 millió lakos fölött rendelkezik. Palesztinának ugyan nincsenek

Kellemes borotválkozáshoz szagtalan nyujt a

Széor borotválópor

Ezrek használják. Próbálja meg Ön is. 1/4 kg 50 f., 1/2 kg 1 P.

Viszonteladóknek nagy árengedmény Gyártja: **SZÉOR Vegyipar, SZIKSZÓ.** Utazókat díjazunk!

SZOMBATHELYEN legizoltebbben és legolcsóbban értékelhetik EINHORN SIMON

orth. vendéglőjében, Erzsébet királyné-u. 5. sz. Előzékeny és pontos kiszolgálás, Lakodalmat jutányosan vállal.

Pollák Sarolta

kozmetikai intézete: Hajszálok kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyi soványítás legmodernebb alapon, szemölcsírtás, hámlasztások. (Díjtalan tanácsadás.) „Miracle” hajlétápolószer szétkülöde utasítással: Budapest, VI., Andrássy ut 88. Párizai áruházal szemben. Kérjen prospektust!

olyan természeti kincsei, mint Belgiumnak, de ott van a Holt tenger kimeríthetetlen gazdagságával s ott vannak a tiberiási források, melyeket a világ legjobb gyógyfürdőivé lehet átváltoztatni. Az ország geográfiai helyzete kedvezőbb, mint a világ bármely országáé. Palesztina ugyanis ott fekszik Európa, Ázsia és Afrika legfontosabb forgalmi gócpontján. Flavius szerint a zsidó állam idejében Palesztinában hozzávetőlegesen ötmillió ember lakott. Elméletileg ennyi embert most is el lehetne helyezni az országban. Az elektromos erőforrások kihasználása és a földeknek vízzel való ellátása egyre újabb lehetőségeket nyit meg az ipar és a mezőgazdaság számára. Lengyelország cukrot, csokoládét és textil exportált Palesztinába és innen a Közelkelet többi országába. A lengyel kormánynak tehát természetes érdeke támogatni a zsidó kolonizációt.

Zsidó munkanélküliek segélyezéséért

A lengyel szemjegy egyik legutóbbi ülésén a munkanélküliség leküzdéséről szóló vita során Henri Rozmarin képviselő a Zsidó Parlamenti Klub nevében radikális változtatásokat követelt a mostani adórendszeren, amely a zsidó lakosság teherviselőképességével nem számolt és a közgazdasági életben minden iniciatíváját elfojtja. Követelte, hogy munkanélküli segélyben nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül mindenki részesülhessen. Nagyon fontos, hogy a zsidók közgazdasági élete megélénküljön. A kereskedelem ugyszólván kipusztult, az iparosok munka nélkül állanak és a zsidó lakosság proletarizálódása már katasztrófális méreteket öltött. Százegrek állanak minden foglalkozás nélkül. Minthogy a külföldi segítség kiszikkadt, az államnak kell segítenie. A munkáért való segélykiáltásunk mindezeideig — mondotta dr. Rozmarin — kiálló szó volt a pusztában, senkinél visszhangra nem talált. Az állam nem akar zsidó tisztviselőket kinevezni és egyremásra építik le a zsidó alkalmazottakat. A kormány nem támogatja a zsidó iskolákat. Rozmarin a zsidó klub nevében a kormány politikájának radikális megváltoztatását követelte.

Az orthodoxia különválása

A 60 éves évforduló alkalmából közreadjuk az alábbi, 1871. évben kelt miniszteri rendeletet és alapszabályzatot, mint történelmi dokumentumot.

Vallás- és közoktatásiügyi miniszteri rendelet az izraelita hitűgy szervezése tárgyában.

26.915. szám., — 1871. november 15-én.

Ő császári és apostoli királyi Felségének f. é. okt. 22-én Schönbrunnban kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben felhatalmazást nyertem, egyetértőleg a miniszteri tanácsal, a következő intézkedés megtételére:

Az 1870. évi március hó 18-án hozott és (cim) közönsége előtt eléggé ismeretes országgyűlési határozatban foglalt elvek szerint az 1868/9. évi izraelita kongresszusi szabályzatok és határozatok értelmében való szervezése keresztülvitelénél kényszerrendszabályok alkalmazása ki lépven zárva, azoknak el, vagy el nem fogadása az izraelita honpolgárok vallási és lelkiismereti meggyőződésén alapuló szabad akaratára hagyatott.

Az 1871. évi március hó 30-án hozott országgyűlési határozattal pedig — a főntebb elvek fenntartása mellett — a miniszterium felhívott, hogy a kongresszusi, valamint az orthodox izraelita párt részéről a képviselőház elé terjesztett és az izraelita hitűgyet különböző nézetekből fejtegető kérvényeket tanulmányozza, s esetleg az izraelita hitűgy szervezkedésére vonatkozó intézkedéseinek figyelembe vegye.

Ily körülmények közt, miután az orthodox izraeliták érdekeit képviselő „Hitűgyegylet” részéről előleges bejelentés után egybehívott gyűlekezetben közakarattal készített és tényleg jelentékeny számú hitűközségek által elfogadott szervező alapszabályzat a miniszteriumnak be lett mutatva és az közigazgatási és államfelügyeleti jog szempontjából kifogás alá nem esik, az abban hivatott vallásos tanok és szabványoknak pedig — mint kizárólag a lelkiismereti meggyőződésen nyugvó hittételeknek bírálatába a miniszterium nem bocsátkozik, a szervezkedés az említett és mellékeltén idezárt alapszabályzat értelmében, — azoknak, kik ezt elfogadni akarják, ezennel megengedtetik és pedig anélkül, hogy e tekintetben az illető izraelita hitűközségeknek előleges engedélyre szükségük volna.

Miről (cim) mihez tartás és további közlés végett oly megjegyzéssel tudósítatik, hogy a kormány és az említett alapszabályzat szerint szervezett hitűközségek közt ideiglenes közvetítő közegül azon hét tagból álló s Budapesten székelő bizottság szolgálhat, melynek tagjai a fentebb nevezett gyűlekezet által ily célból választattak.

Szervező alapszabályzat Magyar- és Erdélyország autonóm hitűközhü zsidó hitfelekezete számára.

Első szakasz.

A hitfelekezet.

1. Magyar- és Erdélyország hitűközhü (orthodox) zsidói — Askenázim és Szeferdim, — kik hajdan óta a Sulchan-Aruchba ígatott hitűközhüek alapján állanak önálló autonóm hitfelekezetté alakulnak át.

2. A Sulchan-Aruchba ígatott hitűközhüek és szabványok — az askenaz és szeferd vallásgyakorlatok egyenlő jogosultságának épen hagyásával — megcsontíthatlan zsinórmértékül szolgálják a hitfelekezet és a hitűközhüek minden vallási hitgyakorlati és szertartási ügyeire nézve.

3. Az egyes hitűközhü csatlakozása Magyar- és Erdélyország hitűközhü zsidó hitfelekezetéhez ezen szervező alapszabályzat elfogadása által eszközöltetik. Azon zsidó egyesek vagy csoportok csatlakozása, melyek nem alakulnak önálló kerületi hitűközhüekké, az által történik, hogy magukat egy autonóm hitűközhü zsidó hitűközhüekbe, illetőleg rabbinatusi kerületbe felvétetik.

A kilépés Magyar- és Erdélyország autonóm hitűközhü zsidó hitfelekezete kebeléből egy olyan hitűközhü szabályzat elfogadása vagy határozat hozatala által lesz nyilvánlva, mely a jelen szervező alapszabályzat pontozatainak egyikével ellenkezik.

Második szakasz.

A hitűközhü.

4. Az autonóm hitűközhü zsidó hitűközhü az egyének önkéntes egyesülése által alakul testületté avégre, hogy mindazon intézményeket létrehozza és fenntartsa, továbbá mindazon tisztviselőket szerződtesse és díjazza, melyekre a Sulchan-Aruchba ígatott hitűközhüek értelmében szüksége van.

5. Minden ily hitűközhü autonóm, egymástól független testületet képez, önállóan készíti el helyi viszonyainak megfelelő hitűközhü szabályzatait s ezek alapján alakul meg.

6. Ezen hitűközhüeknek a jelen szervező alapszabályzat elfogadásától számítandó, legfeljebb három hó lejártáig el kell készíteniök helyi szabályzataikat, melyeknek sem a Sulchan-Aruch, sem a jelen szervező alapszabályzat, sem az állami törvények határozatmányaival ellenkezőniök nem szabad. Az olyan hitűközhü előljáró vagy bármely más tisztviselő, ki a hitűközhü intézményeinek vagy szokásainak a Sulchan-Aruchal össze nem egyeztethető megváltoztatását indítványozza nyilvánosan, ez által rögtön elveszti hivatalát.

7. Egyesek vagy töredékek — netaláni kilépésük a hitűközhü kebeléből meg lévén engedve, — tartoznak a hitűközhü által kilépésük időpontjáig 3-ik személyek irányában elvállalt kötelezettségeknek azontul is megfelelni, kivéve, ha kilépésüket kielégítő érvekkel indokolni képesek. A kilépő egyének vagy töredékek által felhozott indokok kielégítő vagy ki nem elégítő volta felett a választott bíróság határoz.

8. Már fennálló hitűközhüek eddigi jogviszonyai a hitűközhü tagokhoz vagy tisztviselőkhöz és viszont, a jelen szervező alapszabályzat elfogadása által nem változnak; feltéve, hogy a magyar- és erdélyországi autonóm hitűközhü hitfelekezetéhez való csatlakozás által érvényességét az utóbbiak is elismerték.

9. Egyesek, töredékek, úgy mint egész közhüek szabadon alakulhatnak Magyar- és Erdélyország területén — kerületi hitűközhüekké és pedig politikai területiális beosztásra való tekintet nélkül. Közös hitűközhü és iskolai érdekeiknek és viszonyainak megfelelő szabályzataikat önállóan készítik el, s ezek alapján alakulnak meg. Az egyesülésük alapjául szolgáló szabályzatnak azonban szintén nem szabad ellenkeznie sem a Sulchan-Aruch, sem a jelen szervező szabályzat, sem az állami törvények határozatmányaival.

x Orthodox „Splelschule“ Goldstein rabbiné vezetése alatt, Eckstein Wolf ovodájával kapcsolatban, Kertész ucca 32. sz. alatt jövő héten megnyilik.

Heiden Leó Budapest, VII., Király ucca 21.

TELEFON: JÓZSEF 381—10.

Valódi ezüst gyertyatartók, menórák beszomim-tartók, eszrogdobozok, szédertálak, serlegek nagy választékban.

Alkalmi és nászajándékok briliáns, arany és ezüst tárgyakban, dus választék!

Olcsó gyári árak!

A zsidó emigráció

Newyorkból jelentik: A Hias a napokban tette közzé statisztikáját, amelyből kiderül, hogy amióta az Egyesült Államok bezárták kapuikat a bevándorlók előtt, a zsidó bevándorlók tömegei a délamerikai államok felé orientálódnak. Az utóbbi három évben Argentínába 26.187 zsidó vándorolt be, főleg Lengyelországból. Ugyanabban az időben 50 ezer zsidó telepedett le különböző dél- és középamerikai országban, mint Brazília, Uruguay és Cuba.

Párizsból jelentik: A Párizsban működő Emigráció igazgatósága közli, hogy sikerült bevándorlási engedélyt szereznie Rio de Janeiroba, olyan emigránsok számára, akiknek rokonaik élnek Braziliában. A kivándorlók rokonai a Rio de Janeiroban működő Emigráció útján szerezhetik be a bevándorlási engedélyt. Az Emigráció igazgatósága felhívja a zsidó kivándorlókat figyelmét arra, hogy a jövőben nem lesz módjában Rio de Janeiroba vagy az ország más városába érvényes ingyenjegyeket kiutalni. Akik tehát Braziliába emigrálnak, nescak hajójeggyel lássák el magukat, hanem vigyenek pénzt rendelési helyükre való továbbutazáshoz is.

Téritik a zsidókat Perzsiában

Dr. Fischel jeruzsálemi egyetemi tanár, aki most tért vissza Perzsiából, ahol tudományos kutatásokat végzett, Berlinben a Zsidó Távirati Iroda egyik munkatársa előtt nyilatkozott a perzsi zsidók helyzetéről. — A Perzsiában élő 60.000 zsidót — mondotta a tudós — Riza Khán, új sah, teljesen egyenrangúsította. A perzsa alkotmány elismeri a zsidó és keresztény kisebbségeket, állami védelmet nyújt nekik és a perzsa parlamentben egy zsidó képviselő védi a zsidóság érdekeit. Óriási haladás ez, ha meggondoljuk, hogy a 20-ik században napirandent voltak a kényszer-kitérések,

amik egész zsidó községeket kiirtottak.

— Politikai tekintetben javulás történt, azonban kulturális és gazdasági téren a zsidók állapota nagyon elszomorító. A zsidóknak nincs pénzük iskoláik fenntartására. Egykor az Alliance segítette őket, újabb időben azonban a segélyezés teljesen csökkent. Ez okból a zsidóknak jelentékeny része az asszimiláció útját választotta.

— Perzsa számos városában százával élnek zsidó családok, mint látszik mohamedánok (anúszim), akik szeretnének visszatérni a zsidó vallásra, de erre semmi kilátás nem mutatkozik. Ellenben a keresztény misszió egyre sikeresebben térít a zsidók sorában, különösen a szegényebb rétegekben.

Egy fejlődő, új orthodox hitközség

Banska-Bystrica (Besztercebánya) levelezőnk írja: Egynéhány buzgó orthodox érzelmű hívő áldozatkészségének köszönhető, hogy községünkben, a hol béke időben nyoma sem volt orthodox vallásos életnek, örömmel tapasztalhatjuk az orthodoxia térhódítását. Az orthodox élethez szükséges összes intézményeink vannak: a kaszárza teljesen kifogástalan. E tekintetben Weisz Ede hitközségi elnöknek és R. Sölem Iczkovic rabbi helyettesnek nagy érdeme van. A nyár folyamán rokonaik látogatására eljött Künstlicher szebeni főrabbi, Welcz Izrael budapesti rabbi, Unsorfer losonci főrabbi pompás d'rosókban buzdítottak bennünket, hogy a Tóra utjain kitartsunk. Az orthodoxia szellemének győzelmét láthatjuk abban is, hogy a most elmúlt Szükajsz ünnepén megalakult az Agudasz Jiszroel ifjúsági egyesülete, Weisz hitközségi elnök, Deutsch Becalél és Stark Pinchosz lelkesítő előadása után. A tisztikar a következőképpen alakult: Iczkovic elnök, id. Greschler al-elnök, Wollner pénztáros, Grossberger elnök, Karniol titkár, ifj. Greschler választmányi tag.

Zsidó humor

Három tanácsadója volt Fáraónak — mondja a midras — Jób, Bilom és Jiszró. Hát nem volt elég papja, tanácsadója Fáraónak Egyiptomban, hogy az Übéli Jóbot, a moabita Bilomot és a midjonita Jiszrót kellett hivatnia?

Ugylátszik tehát, Egyiptomban is és a régi jó időben is úgy volt, hogy a helybeli pap sohasem imponált eléggé és így idegen papot hívtak, hogy az adja meg a jóváhagyást, a hechsert.

Miért történt a csoda, hogy „az Ur I'ten megnyitotta a számár száját”, mikor Bilomot szónokolni hívták Izrael ellen?

Intés volt ez a nagyhírű pogány szónok számára, hogy el ne bizakodjék a sikereivel. Mert ime beszélni egy számár is tud.

Miért mondjuk a reggeli Bóruich seómár kezdetű imában: „Bóruich meráchém al hoórecez, bóruich meráchém al habrijausz — áldott legyen, aki könyörül a földön, áldott legyen, aki könyörül a teremtményeken. Hiszen ugyancsak a földön vannak a teremtmények is?

Vannak emberek, akik nem engedik be a szegény embert a lakásba, mert kimélni akarják a szőnyegeket, kimélni akarják a padlót, a parkettet. Ezért mondja az ima, hogy áldott legyen, aki nemcsak a földet kiméli, hanem könyörül a teremtményeken is...

**Streng rituelles
Schüler(innen) Pensionat
komfortabel eingerichtet,
zentrale Lage.**

**Nachhilfe für alle Schultypen
Winter u. Sommerferien im
Semmeringer Heim.**

**Auskunft: Lehrer EISENBERG
Wien, II., Gr. Pfarrg. 8.**

Budapesti főútvonalon 23 éve fennálló, bevezetett **cipőüzlet és üzem** régi vevőkörrel **8-10.000 P-vel**
társat keres
Tőke és megélhetés biztosítva. — Jó referencia. — Szombaton zárva.
Cim: Goldstein, Ranolder-utca 23.

Fenákel Jónás
orth. kóser baromfikereskedése
Budapest, Dob-utca 28.
TELEFON: JÓZSEF 316-73.

Zsir kicsinyben és nagyban, a legjutányosabb árban, vfdékre is. Garantált tiszta és prima áru.
LEGOLCSÓBB bevásárlási FORRÁS.

A 60 éves orthodoxia

A magyarországi zsidóság életében nevezetes dátum az 1871-ik év október 22-ike. Majdnem hároméves, késhegyig menő áldatlan testvérháznak vetett véget ezen a napon a király, mikor legfelsőbb elhatározásával a zsidóság konzervatív részének, az orthodoxiának teljes vallási és adminisztratív különválását szankcionálta, kimondván, hogy az 1868-i zsidó kongresszus határozatai csakis azokra a hitközségekre bírnak érvénnyel, amelyek azt elfogadni akarják. Megszűnt a majoritással hozott, de a tradicionális zsidóságra sérelmes határozatok oktroj-ejeje, ezzel megkezdődött országszerte az orthodox zsidó hitközségek megszervezése. Az uralkodó keltett, hogy határozatával véget vessen a kongresszus által oktrojált statutumok mindenikre kötelező érvényességének; s a liberális politikuskok egész sora sietett a lelkiismereti szabadság ellen elkövetett merényletet jóvátenni. Belátták, hogy a kongresszusi határozatok nagyon mélyen nyulnak bele a hitéletbe, azok nemcsak az adminisztratív kérdéseket érintik, nemcsak, — mint akkor hangzottak — kulturát és rendet akarnak teremteni a zsidó hitközségekben, de a kultúra és rend jelszava alatt magát a vallást, a tradíciót is megreformálni akarták, ami egyes helyeken sikerült is, de különösen az ország délkeleti és északi részében elementáris ellenállásra talált. Majoritással csak oktrojálni lehet, azt is csak ideig-óráig, mert kimondott vallási kérdésben szavazni nem lehet, annak eldöntésére egyetlen fóruma van a zsidóságnak: a Tóra szabályai.

Az orthodoxia különválására hozott határozatot, nagy megdöbbenéssel fogadta a kongresszusi zsidóság. A zsidóság szétforgácsolódása csakis a zsidóság megsemmisüléséhez vezethet — volt akkor a divatos szólam, melynek ellenkezőjét az elmúlt hat évtized mindenhol, ahol a zsidóság vallásfelfogási rétegeztsége fennáll, frappánsan bebizonyította. A zsidó orto-

doxia az a rezervoár, amelyből a zsidóságnak minden frakciója táplálkozik.

Az a félszázados küzdelem, melynek során a magyarországi kongresszusi és orthodox zsidóság a legélesebben állt szemben egymással, már csak a múlt kellemetlen emléke és objektíve megállapítható, hogy a harc nem volt meddő, mert a legteljesebb kiengesztelődésre vezetett és a legharmónikusabb együttműködést eredményezte. De az is kétségtelen hogy elveiből az orthodoxia egyetlen jöttányt sem engedett, hanem a neológia jutott arra a helyes belátásra, hogy ha vallási elveit nem is mindenütt revidálta, csakis karöltve, csakis a konzervatív tábor támogatásával követi azt a helyes politikát, mely az egyetemes zsidóság létérdekének megfelelő és saját boldogulására egyedül vezethet.

Gábel Sándor (Maresvásárhely)

A műszor-tanulásról

Fleischer Lipót urnak a Zsidó Ujság múlt számában megjelent fejtegetéséért köszönettel tartozok mindenki, akinék a hitélet megerősítése a szívén fekszik. Már én is szívesen tettem egy alkalommal a lap hátsólapjain, milyen fontos a zsidó jellem igazi kiformalására az erkölcsletan, a műszor tanulása a chéderben s a jesivában. Mély meggyőződéssel hirdeti ezt a szentéletű R. Hillél Koluméer, aki azt mondja: a műszor a lélekre az, ami a testre a levegő, nélküle el kell pusztulnia. Ezt nem lehet eléggé ismételni s mindenkor hirdetni kell ezt. A Széfer Chaszidim-ban (530. pont) az olvasható, hogy I'ten felelősségre vonja majd az embert azért is, ha valamit megírhatott volna s nem írta meg s ezt következteti a *Kajhelesz* ama szavaiból: „I'ten ítéletbe von minden elrejtett dolgot”. Ez a hit vezet engem, a mikor az említett cikk megerősítése gyanánt újból rámutatok a műszor tanítás és tanulás fontosságára. Hiszen a böles Salamon a *Mislé* (Példabeszédek) könyvet azért írta, hogy terjessze a böleséget és

az erkölcsi oktatást (*lodáasz chochmó ümüszor*).

Ebből az alkalomból ki akarom emelni, hogy a műszor tanulásnak csak akkor van meg a kellő eredménye, csak akkor hat a lélekre s irányítja az életet, ha átmege a hívő teljes tudatába. Szükséges tehát, hogy a műszor-könyvek kutatásait oly annyiszor ismételjük, hogy könyv nélkül tudjuk. Csak így erősítenek meg bennünket, így biztosítjuk lelkünk egyensúlyát, a mire a mai nehéz viszonyok mellett nagyon is szükségünk van.

Reichenberg Filöp hitok. (Pápa)

Iparos-e a metsző

A szlovenszkói hitközségeket még 1921-ben arra utasították, hogy alkalmazottakat irassák be egy az állam által elismert nyugdíjintézetbe. Mivel csak azok irakozhatnak be a munkások nyugdíj-egyesületébe, a kiknek évi jövedelme a 9000 cseh koronát meg nem haladja, az alkalmazottak egy nagy része a magántisztviselők nyugdíjintézetének tagja lett. A metszőket azonban itt nem akarták felvenni azzal az érveléssel, hogy a metszők iparosok. A kérdés még nincs elintézve s most terjesztelt fel a bratislavai orthodox iroda memorandumot ebben az ügyben. Az emlékirat kifejti, hogy a metszői hivatás gyakorlásához több évi teológiai képzettség szükséges s így a metsző semmiképpen sem sorozható az ipari munkások sorába.

Megjegyezzük, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1901. évi 8660. sz. határozatával úgy döntött, hogy a rituális metszés vallási jellegénél fogva ipari foglalkozásnak nem minősíthető. A régi magyar rendelet szerint tehát a metsző nem tekintendő iparosnak.

BECKERT HUGÓ

parókkészítő specialista

Most

Budapest, Dob-utca 27.

(Skrek-ház) Lift

**„FAVORIT“
fest, mos, tisztít
VI. PAULAY EDE-UCCA 51.
szombaton zárva.
Értesítésre házhöz küldök.**

Kizárólag egyedül orthodox kóser
WEISZ MÓR keksz, teasütemény és kétszersült gyára
Budapest, VII., Dob-utca 22. — Telefon: József 423-65.
Ostya, nápolyi szelet és különféle ostyák

— A budapesti orthodox rabbiság felügyelete alatt. —

Egyedüli szombattartó dobozgyár

(Saját nyomda)

ROTTENBERG A.

Nefelejts-utca 59. Telefon 380-83.

KATZ JÓZSEF Budapest, VI. Király-u. 38.
angol és francia női szabó.

Szezonnyitó olcsó árak!

Izléses munka!

Sikkes szabás!

Szombattartó cég kéri a szombattartó hölgyközönség szives pártfogását. Tanuló lányok felvétetnek.

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Najách, Chesvon 6.
Séni-chamisi-séni benesolás —
Gyertyagyújtás (Bpest) 4:35
שבת kimenetele 5:30
— Séni-chamisi-séni —

— Lapunk jelen száma a kormány korlátozó papirrendelete következtében a rendszerint kisebb terjedelemben jelenik meg.

— Az új sajtófőnök. Dr. Hlatly Endre miniszteri osztálytanácsos fogja ezután a kormány megbízásából a sajtóügyeket irányítani. Szeretreméltó, nagyműveltségű, korrekt s jóindulatú férfi foglalja el a sajtófőnök fontos pozícióját, aki eddig is szívesen állott rendelkezésére a sajtó hozzáférhető munkásainak. Lovagiaságából folyik, igazi, nemes vezető, hékebeli liberalizmusa, amely nem ismer felekezeti elfogultságot. Ez a szellem szülői örökség nála, mert apja a nagyhirű tanácselnök a legnépszerűbb volt — a nagyváradi zsidóság előkelőinek körében. Eddig működésében a szülői tradíció hűséges foytatójának bizonyult. Mélyes tisztelettel köszöntjük szép és felelősségteljes új hatáskörében.

— A pozsonyi jesiva-internátus. Múlt hét kedden, a Chaszam Szajfer Jahrzeitja alkalmából több volt tanítvány, köztük jelentékeny számú rabbi gyülekezett Pozsonyban, kik Schreiber Akiba főrabbi elnökletével a jesiva-internátus építése ügyében értekeztek. Schreiber főrabbi kifejtette az internátus immár nélkülözhetetlen voltát és hogy a város már évekkel ezelőtt egy ártékes telket engedett át a jesiva-internátus céljára, mely telek azonban, ha az 1932. végéig beépítve nem lesz, a város tulajdonába száll vissza. A főt. főrabbi fejtegetései hatása alatt a jelen voltak egy nagyobb szabású akció megindítását határozták el. Egyben a jesiva vezetősége minden volt tanítványhoz azzal a kéréssel fordul, hogy az akciót hathatósan támogassa.

— A teljes vasárnapi munkaszünet ügyében a Baross Szövetség küldöttségileg felkereste dr. Hevesi Simon főrabbit. A küldöttség felkérte a főrabbit, hogy főpapi méltóságának befolyásával legyen segítségére a teljes vasárnapi munkaszünet megvalósításának. Az Est szerdai száma szerint Hevesi kijelentette volna, hogy a Baross Szövetség kérelmét magáévá teszi. A hiradással szemben arról értesítik a Zsidó Ujságot, hogy Az Est jelentése ebben a formában nem fedí a tényeket.

— Rabbiválasztás Negyeden. Október 12-én a hitközség két pártja, a mely izgatottan harcolt a maga jelöltje mellett, megegyezett abban, hogy megválasztják Frey Mózes nagysurányi alrabbit főrabbi-juknak. A választás egyhangú lelkesedéssel folyt le. A megválasztott Snyders győri főrabbi veje s kitűnő hirnévnek örvend.

— A váci rabbininé temetése. A hirtelenül elhunyt váci rabbininé pénteken délben temették. A koporsóját a templom udvarán állították fel. Ott volt az egész váci zsidóság s tekintélyes számban nem-zsidók is. Silberstein Dávid főrabbi sírástól el-elcsukló, szivettépő *hesped-ben* bucsuztatta hitvesét. Majd elindult a menet a temetőbe, ahol a nemeslelkű fiatal rabbininé a közönség zokogásától kísérve örök nyugalomra helyezték.

— „Zsidó” a biatorbágyi viadukt mellett. Ilyen szeretettel csepegő cím alatt emelkedett egy hónappal ezelőtt a délutáni kormánypárti keresztény lap a biatorbágyi merényletről. Megírta, hogy „biztosan zsidó robbantotta fel a vonatot, mert akkor zsidó újév volt s így a gyilkos kimélni akarta fajtestvéreit”. Akkor azután felmerült Leipaik neve, mint a merénylet színhelyén talált levél írója. Leipzig? Nagyszerű név! Megindult a hajtóvadászat. A Vérmézőn már az ismert stílusban osztogatták a cédulákat a pogromra. Azután jött az írásszakértő a behozonyította, hogy a levél írója Leipzig. A mi utókére nem érintett volna már minket. De a mikor egy másik szakértő azt vitatta, hogy a két írás nem azonos, akkor az antiszemita lap a hivatalos szakértőnek ama replikáját hozta, hogy a kollega természetesen védi a zsidót, mert ő is zsidó. — No most ki-

derült, hogy — Matuska híthű katolikus ember a tettes. A heccelő sajtó pedig tudomásul veszi a tényeket s ezzel el van minden intőzve. Hát valóban el van intőzve? Hol van az írásszakértő tudománya s felelősségrevonása? S lehet csak úgy büntetlenül a zsidót odaállítani a biatorbágyi viadukthoz s minden zsidót holmi Leipzig gyanánt feltüntetni? Szomorú volna, ha így volna.

— A frankfurti „érít”. A frankfurti nagy hitközség érítőt állított fel. Horovitz orthodox főrabbi a vallástörvényeknek meg nem felelőnek találta s hivatkozta megtiltotta, a szombatban való viselését. A kérdés miatt a frankfurti zsidó sajtóban kontroverzia támadt.

— Egy evangélikus theológus a Jajm-kiptört a templomban töltötte. Most hall meg a köznörségtől egyetem evangélikus theológiai tanára Max Loehr. Több bibliai tárgyú munkát írt. A zsidóságnak igazi barátja volt. A mult jajmkiptört a templomban töltötte s a körülött Tórárt áhitattal csókolta.

— Katholikus keretben zsidó gondolatok. Egy budapesti napilapban olvassuk, hogy az egyik katolikus püspök arra a kérdésre, mi célja a Teremtőnek azokkal a kánokkal, a melyekkel a mai világot sanyargatja, ezzel felelt: „Isten meg akarja változtatni a szeretlen világot, melyben milliók éheznek, a gazdagok pedig tétlenül élnek”. Természetes, hogy ez társadalmi igazság számba menne, ha — ezt például nem egy püspök, hanem egy rabbi mondotta volna. De egy rabbi nem mondotta volna. Mert ő tudna arról, hogy a talmud elbeszélése szerint Turnus Rufus helytartó Rabbi Akivótól megkérdezte: miért van annyi szegény a világon, amire Rabbi Akivó azt felelte neki, hogy a gazdagok a támogatásuk által eleget tényszerűen a szegények iránti kötelességüknek. A jótékonyság neve héberben: *cedoko*, a mely szó igazságot jelent, mert a szegénynek juttatott adomány igazság szerint jár is neki. Ezt az önmagától értendő megállapítást azért ismétljük, mert a Budapesten most vendégként időző Muckermann német jezsuita páter előadásából egy reggeli kormánypárti keresztény lap azt az axiómát emeli ki: „A jótékonyság mellett igazságosság is van”. Mi zsidók valljuk ezt.

x Az új téli, zöld borított menutrend megjelent. Tartalma 344 oldal, ára 1 pengő. Közli, évek óta megszokott pontossággal az összes magyar vasutak téli menetrendjét, a legújabb díjszabásokat, a vidéken közlekedő autóbusszjáratok részletes menetrendjeit, külföldi csatlakozási adatokat, hazai utazási kedvezményekre vonatkozó ismertetést stb. A menetrend érvényességének ideje alatt értesíti közönségét az időközbeni menetrendváltozásokról s ezzel felbecsülhetetlen szolgálatot teljesít. Kapható minden könyvtárusító helyen, dohánlyüzdekekben és az állomásokon.

— Múlt heti rejtvényünk megfejtése: שמחה תורה, amint ez a rejtvény alább kitöltött kockái szerint, a baloldal felül-ről lefelé olvasásából kitűnik:

ש	ר	ה	ש	ר	ה	sár
ה	ה	ה	ה	ה	ה	drágakő (Teczave hetiszakaszban)
ח	ח	ח	ח	ח	ח	felület
ת	ת	ת	ת	ת	ת	verem
ת	ת	ת	ת	ת	ת	rettegés
ו	ו	ו	ו	ו	ו	egy másik drágakő
ר	ר	ר	ר	ר	ר	marha-ellés
ה	ה	ה	ה	ה	ה	emelvény

Megejtették: Welcz Hilda, Brettschneider Arnold, Texasi Andor (Budapest), Schwarcz Rezső és Ernő, Iczkovic Salamon (Nemesócsa), Buxbaum Jónás, Sámuel és Juda (Galanta), Paplanos Sándor (Balkány), Schönberger Arnold (Szikszó), Braun Chano, Béla, Ezriél, Jurovits Szóla (Beled), Izsák Manó, Magda és Jenő (Recsk), Schönberger Ignác, Weingarten Simon és testvére (Ujpest), Kahan József, Friedmann Jenő (Ricsé), Groszberg Ervin, Roth Sándor (Budapest), Fuchs Slajme (Biharkeresztes).

— Így jár az, aki nagyon kívánsi. Egy délnémetországi kis zsidó hitközségben egy hitközségi tag ki akarta próbálni a tehetősebbek adakozási mértékét. Lengyel zsidónak öltözött s bement a hitk. egyik gazdag tagjához. Ez ráírvallt s azt köveletelte, hogy igazolja magát. Az így megáradott hirtelenül az utlevelével igazolta magát a mire az illető ur. aki természetesen az utlevelé tulajdonosát jól ismerte, telefonált a rendőrségnek, hogy egy csalót leleplezett. A rendőrség megjelent, szigorú kihallgatás következett, amelynek folyamán mindjárt kiderült, hogy az illető ur nem esalt, legfeljebb csalódott az emberek jóságosságában.

— A budapesti Tiferesz Bachurim f. hó 18-án, vasárnap este 7 órakor új egyesületi helyiségében (Laudon ucca 3.) helyiségavató ünnepélyt tart.

— Haláleset. Budapesten elhunyt R. Meir Czvi Brach, 83 éves korában. Nagy talmudtudós volt. F. hó 15-én, csütörtök délután temették. Öccse, főtisztelendő Brach Saul kassai főrabbi bucsuztatta.

x Meghülésnél, náthaláznál, mandolalobnál, torokgyulladásnál valamint idegfájdalmaknál és szaggatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz rendes gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a Ferenc József viz hatása gyors, kellemes és megbízható. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Értesítés

Tisztelettel értesítjük nagyérdemű vevőinket, hogy összes gyártmányaink árait lényegesen leszállítottuk.

Virstli és kolbászaru vidékre való szállítását megkezdtük.

Postarendeléseket egész nap állandóan expediálunk.

REBENWURZL

részvénytársaság
orth. כשר
szalámi- és huskülönlegességek gyára
Budapest,
VII., Kazinczy-u. 41.

Sürgőnycim: „BÓSZOR”
Budapest.

Kérje
legújabb nagybani
árjegyzékünket!

Uj talány.
(Drexler Dezső, Szendrő)

אכני ורבה דאמרי תרווייהו
ראשינו עומדים בראש הדר.
רבה ור' מרפון עונין אבתריהו
אלמלא ראשינו אין כאן נמר.
וכרי שלא לפוצץ בפמיש המוח
יסתכל בעל-מוח בפרשת -נה

Abajé és Rovo egyértelműen mondja, Fejünk a hegy tetején áll.
Rábó és R. Tarfon utánuk szólnak: Fejünk nélkül nincs itt befejezés. S hogy kalapáccsal ne törjük fejünket, Figyelje az okos, Noach szidráját.

— A békésabal orth. leányegyesület f. hó 11-én tartott tisztújító közgyűlésén megválasztattak: Blattberg Sándorné diszelnök, Zinner Margit elnök, Frisch Teréz alelnök, Blau Ilonka titkár, Braun Lilly pénztárnok. Az egyesület főcélja a jótékonyság gyakorlása.

— Hírek Palesztinából. Burgonya termelés. Eddig a palesztinai burgonyaszükséglet legnagyobb részét be kellett hozni külföldről. A „Jewish Agency” gyarmataira most bevezetik a burgonyatermelést, amely hivatva lesz a palesztinai széles rétegeket ellátni a fontos élelmiszerral. — Uj templom. A „Kefár Chaszidim” nevű telepen templomot építettek 825 font költséggel.

Szép papírhéja diót szállít
á 76 fillér, utánvétellel,
MANDEL MÁRTON
Gyöngyös.

CSALÁDI HIREK

Schwarcz Magda (Gálszécs—Secovce) és Sussmann Vilmos Budapest, a Hutter és Lever rt. képviselője, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Goldstein Etuska Gégény-Palanok és Weisz Mór, Gégény, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Weingarten Sárika (Trnava) és Kohn Chananjo (Budapest) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* Szép ünnepély színhelye volt mult szombatn ifj. Blau Lipót a bpesti orthodox hitközség fiatalabb generációja egyik legkiválóbb tagjának háza. Fia: Miklós bar-micvó lett. A tehetségesnek ígérkező ifju pompásan előadott psettli (*Gér kotajn*) után kitűnő német beszédet mondott. Az ünnepélyen megjelent a fővárosi orthodoxia színejava Frankl Adolf országos elnökkel az élén, valamint Sondheimer gyáros (Frankfurt) s szívélyesen gratulált a szülőknek, valamint a nagyapának: óbudai Freudiger Ábrahám hitközségi elnöknek. Az este 7-ig elhúzódott *solajs-szeüdajsz* alkalmából beszéltek: Sussmann, Steif rabbik. Freudiger Ábrahám elnök, dr. Deutsch igazgató.

Orsz. Tomché Jesivósz Egyesület, Győr

Póstatsekk száma: 40.530.

A kimutatott összegekhez hozzájárultak:

Nagyecsed: Teitelbaum D. főrabbi 1, Frenkel F. 2.50, Grosz S., Dávidovics J. 2—2, Kohn M. 1.50, Teitelbaum N., Fülöp F., Rosenberg A., Herskovics A., Schmalhausen L., Schmalhausen A., Mandl J., Katz Ch., Weinberger J., Salamon J., Berkovics J., Rosental J., Ábrahám J., Weisz M., Glück M., Weisz H., Keszler H., Neumann J. 1—1, Berkovics L. 1.20, kisebb adományokból 4.58.

Nagyhalász: Zucker S. főrabbi 1, Diamant J., Engel S., Fried B., Dr. Róna S., Seelfreund L., Zipszer Z., Hartmann D. 2—2, Engel M. 1.50, Brieger S., Engel H., Engel M., Friedmann M., Krajník J., Lichtmann S., Ifj. Lichtmann Ign., Lichtmann A., Rosenwasser M., Rosenwasser L., Seelfreund S., Klein J., Spitz J., Weisz M., Ifj. Lichtmann A. 1—1, Bransdorfer J. 0.68, Engel E., Engel J., Klein F., id. Lichtmann Ignác, Leicht Z., Rottmann M., Seelfreund M., Weisz H., Venyige B., Hirsch J. 0.50—0.50, Engel K., Lichtmann G. 0.36—0.36.

Nagyléta: Gotteszmann Salamon 8, Fohn Gy., Kiss V., Mezei E., Schwarcz I. 3—3, Geiger S., Geiger M., Glaser B., Klein S., Kupfer H., Linczer J., Stein E., Dr. Reinkopf J. 2—2, Roth Em. 2.50, Altmann D., Berger M., Grizsmann J., Kupfer J., Salamon A., Weisz I., Mittelmann S. 1—1, Salamon E., Stein S., 1.50—1.50, Kleinmann J. 1.40, Geiger J. és V. 0.86 kisebb adományokból 2.94.

Nagyoroszi: Lőrincz J. főrabbi 1.50, Goldstein G. 2, Hoffmann D. 1.18, Lichtmann N., Sas E., Wiener S., Weiner J. 1—1, kisebb adományok: 7.32.

Nagyrbé: Briszk F. főrabbi 0.30, Rosenfeld Testvérek 2.90, Grünwald J. 1.50, Roth D. 1.40, Stern kántor 1.30, Csillag Emil 1.20, Csillag B. 1.10, Tischler A., Friedmann N. 0.90—0.90, kisebb adományokból 2.60.

Nyápor: Glückmann S. adóü. jegyző 3, Winkler B. 2, Kárfunkel B., Kárfunkel Z., Kárfunkel M. Levelek, Bogler A., Jakabovics M. Wegh J., Klein G., Herskovics L., Herskovics M., Herskovics F., Orgel L., Guttman I., Winkler M., Óvics S. 1—1, kisebb adományok 6.90.

Nyirbátor Ort. Hitközség: Teitelbaum főrabbi 2, Rosmann M. 20, Bleier Izr., Weinberger S. 10—10, Fried Á., Goldstein D., Adler D., Beilus J., Kellner Ign., Lefkovics J., Goldstein J., Keszler I., Grosz J. Ch., Beilus M., Guttman M. 5—5, Goldstein J. M., Silbermann H., Fried S., Blum S. 3—3, Bleier Z. 2.50, Nissen-zweig A., Weisz A., Lefkovics A., Keszler B., Grosz D., Lefkovics H., Schwarcz Ch., Ehrenfeld T., Lefkovics J. J., Hercz J., Grünwald J., Grünwald Ch., Friedmann J., Fettmann M., Reis P., Szrolovics H., Grosz I. 2—2, Schwarcz F. 1.18, Gutt-

mann A. 2, Ausländer A. C. Schwarcz F., Weiszkrón A., Weisz E., Friedmann D., Fleischmann D., Reinitz D., Östreicher D., Gálet Z., Weisz Z., Neumann Z., Schönfeld Ch., Baum Ch., Guttman J., Schwarcz J., Grosz J., Szrolovics J., Ehrenfeld J., Chaimovics J., Zorger J., Fried M., Brummer M., Stark M., Leichtmann M., Roth M., Guttman M., Lilienfeld L., Berkovics N., Kepecs D., Finkelstein E., Rothberger B., Schwarcz H., Schönfeld S., Resofszi J., Friedmann L., Schwarcz S. 1, kis. ad. 3.48

Nyiregyházi Szefárd Imaház: Leimsider Jakab 5, Karfunkel M. 2.10, Kiss S. 1.62, Heller M., Hönig J., Weisz J., 1.50—1.50, Bruckstein J., Eisenberger J. 1.40—1.40, Schwartz H. 1, Weinberger J. 1.08, kisebb adományok: 3.12.

Nyirparasznya: Weisz Ignác, 3, Fischer B., Katz S. 1—1, Klein J., Kohn Ch. A., Adler Á., Schwarcz F., Schwarcz K., Schwarczokp, Scheer J. 0.50—0.50.

Nyírszakoly: Fettmann Hermann 2, Löwy S. 1, Rosinger Hermann 0.50.

Ór: Eidlisz Mór 2, Eidlisz V., Farkas Márton, Farkas Menyhért, Goldstein Á., Hartmann M., ifj. Klein S., Scharf J. 1—1, Altmann H., Braunstein D., Farkas L., Grosz Sz., Grünfeld L., Klein M., Káin B., Rosenfeld M. 0.50—0.50.

Órkény: Katz Dezső 5, Stern L. 4, Langfelder K. 3, Pór G., Löwinger I. 1—1.

Palotás: Löwy J. Löwy M., Kiszner M., Schneller M. Hehalom 2—2, Waltner A. 1.

Pétervására: Reinitz S. főrabbi 2, Ulmer Soma 2.50, Löwinger E. 2, Banét L., Weisz Ignác Váraszó 1.50—1.50, Uhner V., Adler M. 1—1, Pick J. Mózes J., Eisler S. Kövesd 0.50, kisebb adományok 1.20 pengő.

Poroszló: Altmann Andor 6.60, Spitzer L. 4.10, Balázs J. 3.70, Klein D. 3.30, Reiner S., Schwarcz V., Steiner M., 3—3, Barna A. 2.90, Pataki I. 2.60, Barna Árp. 2, Fohn J. 1.90, József S. 1.80, Münz J., Krausz H. 1.60—1.60, Frank G., Goldstein A., 1.40—1.40, Neumann H. 1.20, Barna S., Deutsch A., Reiner V., Schwarcz D. J., Barna S. 1—1, Fischer J. 0.90, Reiner B. 0.80, kisebb adományok 3.90.

Pusztadobos: Glückmann Jakab, Grosz Ignác 3—3, Weinberger L. 2, Glückmann Á., Weisz J. 1.50—1.50, Ackermann J. 1.44, Kleinmann M. 1.08, Grosz M., Blau I., Adler S. 1—1, Glückmann Adolf, Friedmann M. 0.86—0.86, kisebb ad. 3.88.

Püspökladány: Róth József 6.20, Kaufmann Salamon 5.60, Fürst Adolf, Grünfeld S. 4.04—4.04, Schwarcz M. 3, Gaál B. F. 2.20, Strauszmann B. 2.16, Wiesner J. 2.04, Deutsch D., Hirschl J. 2—2, Ehrenfeld F. 1.54, Czöbel B., Cziment J. 1.50—1.50, Lorber Á. 1.80, Kaufmann S., Öhlbaum J. 1.04—1.04, Fürst J. Sisovics H. 0.70—0.70, kisebb adományok: 2.86.

Rajka: Löwin Mór 5.60, Löwin Sam. 4.80, Weisz J. 3.60, Löwin B. és P. 3.40, Kurz F. 2.20, Goldberger 2, Trödl G. 1.90, Kurcz L., Reiser S., 1.50—1.50, Weisz V. 1.30, Justitz S. 1.20, Silberberg Testv.

1.10, id. Weisz Ig. 1, Lebovics I. 0.90, kisebb adományok: 4.80.

Reck: Grünhut J., Stern M. 2-2, Czeizler S., Kohn M., Drexler D., Izsák M., Rosenberg D. Mátraderecske 1—1, Eugene Izsák Reck (Chicago) 6.

Révarányos: Salamon József, Brauner Zs. 2—2, Salamon Á., Brauner A., Brauner J., Lebovics J. 1—1, Goldstein M., Lebovics B. 0.50—0.50, kisebb adományok 0.92

Ricsé: Fischer Jenő, Löwenkopf Mór 6—6, Löwenkopf Jenő 5, Löwenkopf D. Schwarcz E. 3—3, ifj. Zucker J. 2.10, Friedmann M., Kleinbarth B., Löwenkopf A. Sorger I. Weinstock S., id. Zucker I. ifj. Zucker I., Billitzer S., Friedmann E. 2—2, Einzig J., Friedmann S., özv. Friedmann M.-né, Grünfeld Gy., Klein Á., Klein S., Klein M., Leitner P., Markovics J., Neufeld H., Perlstein H., Stark M., Stark L., Strikberger D. id. Zucker J., Zucker S., Fischmann S., Schwarcz J. 1—1, kisebb adományok 2.50.

Rudabánya: Klein Lajos Alsótelekes 3, Schönberger Gy. 2.50, Neumann M., Drexler L. 2—2, Deutsch V. Zubogy 1.40, Kardos V., Fischer H., Hiller E. 1—1.

Sarkad: Hermann Dávid, Klein Zsigm., Friedmann Béla 3—3, Róth S., Hermann J., Hermann F. 2—2, Altmann S., Berkovics J., Gettler F., Krausz P., Grünwald S. 1—1, kisebb adományok 2.50.

S. A. Ujhely Szef. Hitk: Grünfeld Henrik, Weisz J. 5—5, Friedmann F., Baum J. T. Berecki, Rose E. 2—2, Brennersz M., Groszmann J., Waller M. 1.50—1.50, Brach H., Waller J., Fendrich J., Groszmann M., Klein S. A., Fried Z., Weisz J. 1—1, kisebb adományok 2.

Szécsény: Müller S. főrabbi 5, Czink Mór 12, Ulmer E. 2.50, Weisz A., Bródy P. Dr. László D. 2—2, Haas F. 1.62, Fejér L., Strasser Gy. 1.50—1.50, Preisinger Gy., Glaser B., Glaser J., Glas A., Grünbaum M., Grosz J., Haas A., Jitelez H., Klein H., Klein Á., Löwinger S., Müller S., Rosenberg H., Schück F., Schlesinger S., Ungár E., Weisz K. Rosenfeld J. 1—1, kisebb adományok 3.50.

Szeghalom: Friedmann Jónás 2.50, Ifj. Altmann I., Ginstler J., Kallus N., Schilling A., Schwarcz V., Werner H. 2—2, Id. Altmann I., Braun G., Deutsch M., Farkas J., Grosz S., Guttman L. Klein H., Kardos I., Kiss S., Kohn D., Kohn I., Kohn M., Löwenstein L., Márkus E., Dr. Nussbaum K., Pláner B., Rosenberg S., Römer L., Stepler B., Weisz S., Weisz Z., Wallerstein L. 1—1, kis. ad. 7.90.

Székszfővár Ort. Hitközség: Heinrich Ármán főrabbi és fia 15, N. N. 10, Goldberger főkántor 5, Schwarcz E. 3, Deckner S. Seregélyes, Engel G., Krausz L., Schön S., Schwarcz H., Strausz M., Reich D., Adler I., Roth J., Gerőfi Á. 2—2, Schwarcz Á., Adler E., Fried G., Krausz J., Winternitz M., Zilcer M., Stärk I., Wohl Zs., Wiener L., Krausz J., Stärk S., Berger N., Stern H., Prager S. 1—1, kisebb adományokból 3.

A prágai gólem

Történeti elbeszélés. 10 Irta: Bloch Chájim

Ezután a rendőrkapitány a gonosztevők kihallgatásához fogott hozzá. Azon kérdésre, hol szereztek a mérget és mire használták fel a hiányzó részét — nem válaszoltak, szótlánul állottak a rendőrkapitány előtt. Utóbbi mérgesen rájuk szólt: Ha bevalljátok az igazat, akkor enyhe büntetést kaptok, ellenesetben a halál fenyeget benneteket...

A két péklegény egymásra nézett, anélkül, hogy egy hang hagyta volna el ajkaikat.

Ekkor a rendőrkapitány ismét erőlyesen rájuk szólt, míg végre az egyik segéd válaszolt:

— Mi a zsidó házakban évek óta otthonosak vagyunk. A zsidók sok jót tettek velünk. Néhány hónappal ezelőtt azonban Taddäus hivatott bennünket és a következőket adta elő nekünk: „Valószínű, hogy a zsidók az idén is igénybe veszik majd szolgálataitokat peszách alkalmából. Nos, akartok egy jó cselekedetet véghez vinni, amiért majd sokan halásak lesznek nektek?” Mi feleltünk: Igen, mi szívesen gyakorolunk jótéteményt. Erre ő átadott nekünk egy üvegecskét folyadékkal és azt mondta: Ha ti a Berger borkereskedőnél fogtok dolgozni, úgy töltsétek ebből a folyadékból minden hordó peszách borba. Mi erre azt feleltük: Borral nem dolgozunk. Taddäus viszont azt válaszolta: „Mi nekünk a zsidókkal egyszer már végeznünk kell, mert ők és hitük káros hatással bírnak. Iparkodjatok tehát, hogy foglalatoskodjatok a pászkasütésnél, hogy legyen alkalmatok ezt a mérget port a maczó-liszthe keverni. De főleg arra törekedjétek, hogy a port abba a liszthe keverjétek, mely lisztből Löw rabbi — ki egy veszélyes elem — pászkája készül.” Ezt mondta Taddäus s átadta nekünk ezt a doboz port. Nagyobb összeg pénzajándékot is

Az elveszett fiu

Ugy hangzik ez a történet, mintha az ezeréjszaka meséiből bukott volna elő, hogy csodálatba ejtse a hallgatót. És még igaz, megtörtént, amint azt itt a következőkben elmondjuk. A palesztinai lapok hozták elsőnek a hírt és tüzetes vizsgálat után minden szó igaznak bizonyult. A mese és a valóság csodálatos keveréke ez, olyan, aminőt csak az élet tud produkálni. Ime a történet:

Peszách idején érkezett egy fiatal, vadtekinetű arab beduin Tiberiás városába és élénken érdeklődött a főrabbi lakása után. Az arab 19 éves lehetett és amikor elvezették őt a főrabbi elé, elmondta neki, hogy a Vöröstenger partjához közel fekszik az ő beduin törzse, melynek neve „El Baten.” A fiuban már korábban kétségek merültek fel az iránt, hogy ő ennek a beduin törzsnek leszármazottja lenne és amikor családjának feje örök álomra hajtotta fejét, a visszamaradt örökösök nem akartak a családi örökségen osztolni vele. Ez csak megerősítette a lelkében szunnyadó örök gyanút származását illetőleg. És egyszer egy sötét éjszaka, amikor a csillagok megbújtak a komor felhőtakarók mögött, meghallotta az ifju

ígért nekünk. Ezután ajánlkoztunk a maczosz sütőknél, de ezek elutasítottak bennünket, csak az ünnep előtti éjszakára lettünk munkára hívva. És ekkor belekevertük a mérget egy részét a liszthe, egy pillanatban, amikor mi, a liszt szitalásánál, felügyelet nélkül voltunk. Fájlottuk, hogy mi annyi embert — akiktől évek során éltünk — életétől megfosztunk, azért csak a mérget egy részét használtuk fel.

Már virradt, amikor a rendőrkapitány a péksegéd vallomását — melyhez annak társa csatlakozott — leírta. Ezután a rabbihoz ment és arra kérte őt, hogy azok a zsidók, kik megmérgezték a pászkát, azt a hatóságnak beszolgáltatassák, mely pászkára, mint bűnjelre van szüksége.

A hitközséget ismét rettegés töltötte el, amidőn a rendőrkapitányt és kísérelőjét a rabbi házába belépni látták. Félték, hogy ismét valami vérvádról van szó.

Löw rabbi a peszách reggeli ítéletétől a samesz által az összes imaházakban kihirdette, hogy az erev peszáchra hajló éjjel süttetett maczosz, mint valódi chomez azonnal a rendőrkapitány hivatalába szállítandó.

Még mindig nem tudták a zsidók: mily viszonyban áll a rendőrkapitány a maczoszhoz...

Közben felkereste a rendőrkapitány Taddäust, kit — a péksegédek vallomása alapján — szigorú kihallgatás alá vett. Taddäus mindent tagadott, ő nem akart tudni semmiről és erre esküit ajánlott fel. Bár alapos gyanu merült fel Taddäus ellen, de mivel a péksegédek kivül más tanu nem volt, szabadlábra helyezték. A péksegédek azonban 5—5 évi fegyházra ítélték.

Azóta óvakodtak a prágai zsidók „vörösszakállast” házukba beengedni s mai napig tartja a közmondás Prágában: veszélyes, mint egy vörösszakállu!

Peszách 7-ik napján, amidőn Löw rabbi az egyiptomi kivonulás történetéről prédikált, a prágai zsidók jelen megmeneküléséről is hálával megemlékezett.

(Folyt. köv.)

utnak eresztette Mikveh Izrael felé, hol a gazdasági iskolában nyert elhelyezést. Ugyanakkor pedig megküldte több változatban az ifju „beduin” fényképét Mezőpótlámia és Syria minden zsidó hitközségének és kérte őket, hogy kutassanak a fiu szülei után.

Az elmúlt héten aztán eljött a kétséget és bizonytalanságot megváltó hír, egy ajánlott levél alakjában R. Uzielhez, mely Mose Aga Baba Lévi elmondja zsidó kereskedő köszöni meg hálátelt szavakkal a főrabbinak, hogy visszaadta számára a 17 évvel ezelőtt Bagdadban elrabolt kedves kis fiát. Mose Aga Baba Lévi elmondja levelében, hogy egy beduin csoport hogyan ragadta ki a kis Menaseh ben Moset anyja karjaiból, ki sétára vitte az apró gyermeket. Mindenekelőtt azonban a fénykép rendkívüli hasonlóságot árul el a Mose Lévi családjával.

Amikor pedig megkapta Machmod alias Menaseh ben Mose apjának a keze irását könnyekbe tört és az öröm felszabadító fájdalommal borult Uziel főrabbi lábai elé, aki visszaadta neki vallását és családját. Végül elérkezett a nap, mikor az apa és fiu először látták egymást és a boldog egymásra-találás pillanatában örömeiket nem lehetett földi mértékkel mérni.

Tomché Jesivósz felajánlások

Szimchász-Tajró napján
Budapesten

Kazinczy uccai főtemplom. Klein Márkus 20, óbudai Freudiger Dávid 18, Reitmann Manó, Schlesinger Adolf 19—10, Salzer Jakab fia, Spitz Hermann 10—10, Schreiber W. Sámuel 7, óbudai Freudiger Fülöp, Fejér Géza, Fried József, Herzog József, Reich József, Salamonovits Manó, Schleifer Zoltán, Sternberg Z. J., Mayer Lipót, Friedmann Jenő, Klein Jakab, Süßmann Adolf, Zacher Ignác, Goldberger Imre, Goldberger N., Präger Samu 5—5, Stern Leó, Stern Hermann, Stern Eliás 4—4, Ernst Márkus, dr. Dach Sándor 3—3, Präger Marcell, Bodnár Dezső, Weisz Dezső, Bader Adolf, Farkas N., Freund Jakab, Gansl Gyula, Gewürtz N., Skrek Gyula, Spiller Ernő, Stern A. Sámuel, Sternberg Bernát, Tauber Mihály, Weisz Adolf, Kiss N., Reisz N., Rosenberg Dávid, Steiner Armin 2—2, Braun N., Dr. Goldberger Márk, Dr. Ungár Lipót, Dr. Schwartz Ignác, Weisz D. fia, Friedmann N., Ábrahámsohn Dávid, Friedmann N., Friedmann Király u., Földes, Gecovits Vilmos, Goldstein N., Glück Jenő, Mayer N., Platschek N., Perlstein Emánuel, Salamon Wolf, Schlesinger Lipót, Schreter Dezső, dr. Stern Simon, Szilágyi Pál, Tauber N., Trebitsch Gyula, Weingarten Salamon, Farkas, Federer, Herskovics Lipót, Wortsmann Izidor, Basch, Berceller Bernát, Ernst N., Frey, Goldberger Dávid, Goldstein M. Sámuel, Löffler Henrik, Rosenberg Lipót, Schwartz N., Schwartz Zsigmond, Stern Dávid, Steinberger Áron, Sternberg József, Weinstock Mörice, Weinstock József, Weinberger N., Weisz N. 1—1 pengő, Weisz N., 50 fillér.

Tompá ucca 17/a sz. a templom. Leitner Gusztáv 6, Schlesinger Rezső, Teich József 4.50, Kupfer N. 4, Neumann N. 3, Grünhut, Lax Mór, Mandel Simon, Péterfi, Rengelstein I., Rosenberg János, Silberberg Antal, Sonnenschein A.J., Schmutz Izsák, Weinberger A., Welcz Izrael, Weisz Béla és Wind 2—2, Dölle, Friedmann, Gotthilf, Goldstein Ernő, Hartmann, Hochmann, Jakab S., Klein József, Katz. Kepes Sándor, Láng Ignác, Lichtstein S., Roth Rubin, Rosenberg, Schwartz A., Schmutz Dezső, Weisz Dávid, Widdor 1—1 pengő, Apfelbaum, Grün, Krausz, Mandel Simon, Schmutz Ernő 50—50 fillér.

Csáky ucca 9. sz. a templom. Epstein Mór és Fejér Lajos 10—10, Ilkovits Zs. Englmann Miksa, Rosenberg Mendel, Salzer S., Ungár Henrik, Englmann Mór, Fejér Lajos 5—5, Blum N. 3, Goldner Károly, Ripner Ignác, Rosenfeld S., Rosenberg N., Reiner Manó, Gansel Sándor, Adler Vilmos 2—2, Krausz, Tachauer B., Sternberg N., Barna, Glatz Miksa, Haas György, Freund, Frey Ödön, dr. Königsberg, Kohn N., Adler Miklós, Weisz Lipót, Ilkovics S., Eiland Rezső, Reizsmann Vik-

tor 1—1 pengő, Rottersmann Gy. 50 fill. Szövetség ucca 43.sz. a imház. Jungreisz Lázár, Lampl Lipót, Günsz Vilmos, Korkesz Jechiel, Sándor Illés 1—1 pengő, Pollák Jakab 1.50, Schwartz Lajos, Guth Leó, Brand Mihály, Binét Manó 50 fill., Weisz Adolf 3, Skulnik Dávid, Brüll Bernát, Friedmann József 1—1 pengő.

Óbudai Freudiger Károly-féle minjon. Óbudai Freudiger Károly 12, Óbudai Freudiger Norbert 10, László Ignác 5, Erdős S. 3, Fülöp Dávid 2, Moskovits M., Goldberger S., Singer N., Stark Gy., Pataki N. 1—1 P, Lefkovits I., Berkovits M., Adler Jakab 50—50 fillér.

Frankl Adolf-féle minjon. Frankl Adolf, Kabán-Frankl Samu, Tauber Vilmos, Weisz Ignác 10—10, Hilferding Lipót, Kabán-Frankl Mózsef, dr. Reiner Imre, Klein Armin, Tauber Jenő, Felsenburg Norbert 5—5, Weisz Dezső, Salamon József, Groszberg Jenő, Kohn Rudolf, Blum Bernát, Willinger József, Friedmann József, Meisels Dezső, Polgár Zoltán 3—3, Barna Samu, Grausz Zsigmond, Berkovics Jenő, Selinger Mór, Klein Jenő, Wertheimer Artur, Berger Vilmos, Weisz Mátyás, Bernfeld Kálmán, Rajkovits Arnold 2—2, Eigner Izidor, dr. Rosenberg Barna 1.50, Schiff Ignác 1 pengő.

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 10, vas-
tagon szedett betükből 32 fillér. Jelíges ve-
levek válaszbélyeggel küldendők.

A nagyletai orth. hitközség

melamed, ajfesz-sajchet, samesz állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkivántatik, hogy menáker és jó báál t'filló is legyen. Három elismert orth. rabbítól kabóló-val rendelkező, 40 éven aluli pályázók, magyar állampolgárok, kik a magyar nyelvet szóban és írásban jól bírják, küldjék be ajánlataikat alulírott elnökhöz. Családi állapot megjelölendő. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltség csak a megválasztottnak térítetik meg. Az állás rövidesen betöltendő.

Geiger Mór hitk. elnök.

A makói orth. hitközség metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkivántatik, hogy

ש"ב מומחה לרביים.
ת"ה יר"ש ופרקו נאה, מוהל ומנקר
és kellemes בעל תפילה ובעל קורא legyen.

Három elismert orth. rabbítól קבלה-val rendelkező, 40 éven aluli pályázók, magyar állampolgárok, küldjék be pályázataikat okmánymásolataikkal (melyeket nem küldünk vissza), családi állapotuk és eddigi működésük megjelölésével. Fizetés megegyezés szerint, szép lakás, fél שוה"מ és a szokásos mellékjövödelmek. Csak meghívottak jöhetnek próbaelőadásra s csak a megválasztottnak lesz az utiköltsége megtérítve.

Páskesz Tóbiás hitk. elnök.

Apró hirdetések

Orth. fiatalember, 32 éves, nagykereskedő kisebb vidéki városban cca 150.000 P vagyonnal, keres, csinos, jóalakú, intelligens, jó házból való szerény és okos leányt cca 24000 pengő hozománnyal. Ajánlatokat „Komoly” alatt továbbít a kiadóhivatal.

Löwinger Sámuel, Kaba. Házasságkövetítő. Eredmény biztos. Válaszbélyeg

Fakereskedésbe benőszülhet vallásos 26—28 éves kereskedelmileg érettségizett, jó megjelenésű urifü. „Orth.” jelígre.

20 éves hócher egy héber, mint magyar korrepetálással, állást keres. Üzletben is segédkezne. Igénye: teljes ellátás, némi fizetéssel. Jelíge: „Tajró im derech eret”

Keresek szigoruan orth. háztartásomba mindenese főző leányt ki minden házi munkát elvégez. Csakis olyan jelentkezők, ki már ilyen állásban volt és hosszú bizonyítvánnyal rendelkezik. Jelentkezést délutánonként: Korkes bőrdődös üzlet, Rákóczi ut 42.

Intelligentes deutsches Fräulein aus streng orth. Hause, sucht in ebensolchem Stelle zu einem oder zwei grösseren Kindern (von 4 Jahre aufw.). Kann Klavierunterricht erteilen und Schulaachhilfe leisten. Hilft auch mit im Haushalt. Gef. ausführliche Anträge unter „Derzeit in Budapest” an die Administration.

Átutazók részére ágyak kiadók. Dob ucca 25. fsz. 9. Lebovits Benjáminnál.

42 éves, kimondott talmid-chóchom, chószid, 3 fiúgyermekkel (5—12 éves), biztos megélhetéssel rendelkező, önálló kereskedő, 50.000 P vagyonnal, keres 34—40 éves gyermektelen, nemeslelkű özvegyet, vagy elvált asszonyt, lehetőleg vagyonnal. „Szerencse” jelígre.

Perfekt férfi- és női fehérnemű konfekció-szabónó nagyobb üzemben állást keres. „Szerény igényű” jelíge.

Engel orth. kóser étterme, Miskolc, Arany János ucca 11. Menürendszer. Utazóknak árengedmény. Lakodalmakat külön teremben olesón vállalok.

Megbízható mindenese szakácsné jobb orth. házhoz kerestetik. „Orth. szakácsné” jelígre.

Figyelem! Miskolcon átutazók részére legjobb és legolcsóbb étkezőhely az ujonnan átalakított Steinberg-étkező a Sölem Weisz-féle helyiségben. Dr. Szentpályi ucca 6. Széchenyi ucca sarok.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ.

JAKAB M. H. KÖNYVNYOMDA
Budapest, II. Iskola ucca 26.

אללגעמיינע יידישע צייטונג

ד"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"לSzerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. SZ.
Telefon: J. 425—90. Csekkszám: 50.791
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐSzerkeszti:
Groszberg Jenő

Struccpolitika

Nem vagyok barátja a struccpolitikának, mert azzal, ha a fejünket a homokba dugjuk, problémákat megoldani nem lehet. Ideig-óráig eldegélhet valahogyan a struccpolitika, de tartósan nem. Végre mégis egyszer szembe kell nézni a dolgokkal és minden függő kérdést csakis teljes őszinteséggel, nyíltsággal és igazságkereséssel lehet gyökeresen megoldani.

Ez áll a több mint három évtizedes vasárnapi munkaszünet ügyében is. Minek kerteljünk? Hisz ez a Damokles-kard állandóan a szombattartók feje felett függ és ebben a kérdésben csodálatosan összefognak a szélső-jobb és szélső baloldali elemek. Azelőtt időkönként feleresztettek 1-1 ballon d'essai-t a teljes vasárnapi munkaszünet megvalósításának kikémlésére. Ma a szociáldemokrata-párt szociálpolitikai szempontból, a keresztény jellegű testületek pedig felekezeti szempontból sürgetik az általános és kivétel nélküli vasárnapi munkaszünet megvalósítását. Bennünket szombattartó zsidókat, akik már évezredek óta bibliai alapon állunk, úgy szociális, mint vallási tekintetben, ezen létkérdésünkben egész egyszerűen quantité negligable-nek tekintenek, akik megkérdése nélkül és ügyszólván fejünk-felett és hátunk mögött lehet a nagy ügyet elintézni. Már most mit tehetünk mi, hogy vallásunk alaptörvényét és felekezeti szentségét megmentsük? Két módot lehetőséges megnyugvásunkra. A heti ötnapos munkaidőnek novelláris uton való rendezése, a teljes szombat-vasárnapi week-enddel, mi szerintem a kérdést minden irányban nyugvópontra hozná, vagy pedig, ha mindenáron a teljes vasárnapi munkaszünetet akarják törvénybe iktatni, adják meg a szom-

battartó kereskedőknek és iparosoknak az engedélyt arra nézve, hogy hatósági igazolás alapján üzleteiket és műhelyeiket vasárnapon nyitva tarthassák, úgy, mint az Hollandiában, Észak-Amerika 24 államában és részben Angliában is engedélyezve van.

Ahogy azonban én, mint a kérdés 30 éves alapos ismerője hazai helyzetünket látom, egyelőre sem az egyik, sem pedig a másik megoldáshoz reményünk nem lehet. Nem lehet tehát a problémát jelenleg nálunk másképpen megoldani, minthogy közgazdasági okokat keresünk a teljes vasárnapi munkaszünet elhárítására. Ez ma a keserves gazdasági helyzetben könnyen lehetséges, mert nem lehet az államkormányzat politikája a megtevő kis kereseti és munkalehetőségek további szűkítése. Ezen álláspontomat fogadta el az Omke is egyik igazgatósági ülésén és a határozatnak visszatükrözése kifejezésre jut hivatalos lapjában, amelynek közleményét alant szösz szerint közlöm és amely éles ellentétben áll a keresztény jellegű Baross-Szövetség álláspontjával. Egyébként a vasárnapi munkaszünet nagy problémáját a „Weltverband für Schomre Schabos” ujabban feladatai központjává tette és a hozzám érkezett berlini értesítés szerint nemzetközi értekezlet elé óhajta vinni. A kérdés nagy horderejét nem győzőm eléggé hangsúlyozni. Hisz ezzel áll vagy hanyatló bukik a szombattartásnak alapvető vallásparanasa.

Mi, magyar szombattartó zsidók, nem kívánjuk az ügyet felekezeti térré vinni

és ameddig lehetséges elfogadjuk az Omke álláspontját a statusquo fenntartására, hogy a pár órai vasárnapi nyitvatartással szombattartó kereskedő és iparos hittestvéreink szá-

jában meghagyják a lesóványodott falat kenyeret. Érthetetlen azonban, hogy ma, a gazdasági válság mélyfokán, amikor az existencia nélküli emberek gondterhesen és tétovázva imbolyognak az uccán, hogyan szabad előráncigálni egy oly kérdést, amely a keresetnélküliséget még inkább fokozza és amellé újabb éket ver a dolgozni akaró társadalom közé.

Mi, szombattartó zsidók résen leszünk és ha valóban komollyá válna a teljes vasárnapi munkaszünetet célzó rendelet, mindent el kell és el is fogunk követni legyengült existenciáink megmentése érdekében. Utolsó falat kenyerünkről és vallásunk jövőjéről van szó!

Korein Dezső

az Omke igazgatósági tagja

Kivonat az OMKE 37. számából:
Ma nem időszerű a vasárnapi munkaszünet!

Amikor annyi existencia omlik össze, mi nem támogatjuk az existenciárombolókat

Néhány hónappal ezelőtt az élelmisszerszakmában mozgalom indult meg az általános vasárnapi munkaszünet érdekében. A kereskedelmi minisztériumban is foglalkoztak an két keretében az élelmisszerszakma javaslatával, de felülkerelkedett az OMKE-nek az a helyes álláspontja, hogy a mai idők nem alkalmasak az általános vasárnapi munkaszünet bevezetésére, bármennyire helyénvalónak tartaná azt a kereskedelemnek minden rétege, olyan gazdasági viszonyok között, amelyek lehetővé teszik, hogy a szociális szempontok érvényesüljenek a munkabeosztásoknál.

Egyelőre tehát csak arról lehet szó, hogy a vasárnapi munkaszünet egységesen szabályoztassék ott, ahol az egyenlően szabályozás a kereskedők egy részére káros és veszélyes. Ami azt a kér-